

§. 385. Промышленность и търговіа. — Промышленность-та и търговіа-та въ Римѣ съ прѣнебрѣженіи. Римъ и римска-та дръжава въ никој епохѣ отъ исторіј-тѣ не са могла въладати велики по търговскѣ и по промышленѣ чисть; колкото велико и да бѣше прѣвзходство-то на римски-ты оружїа въ стары-ты времена и всемогуще религіозно-то римско воѧниe въ новы-ты времена, спорадъ търговскы-ты си обаче сношеніа Римъ са показа всакога слабъ. Прѣди велики-тѣ му военни слабъ прѣди завладѣніе-то Сиракузъ, Карthagенъ (Кархидонъ) и Нумидіјскъ съромашество-то ся считало за честь у римлянъ-ты. Безпрѣстанни-ти боеве съ близостѣдны-ты народы, вижтрѣшни-ти корки и несъгласіа, непрѣятелски-ти дѣйствіа отъ близостѣдны-ты дръжавы правдахъ невозможно търговско-то развитие, зачтото както е извѣстно търговіа-та са оживава съ нужды, конто рожда богатство-то, миръ-та и взаимно-то занознаніе между народы-ты. Кога-то завладѣніа-та отъ Римѣ донесли у него богатство-та и пышность-тѣ (лусо-то), по нуждѣ са изображеніи търговскы сношеніа; изъ търговіа-та са правилъ отъ чужестранци-ты, зачтото римскій солдатъ упоянъ отъ главъ военни мыслахъ че му было безчестіе и непранично да са занимаетъ въ търговіј. Римъ получавалъ отъ областы-ты си разны-ты произведеніа, и въ исто времѧ и нуждны-ты пары за да ги плаша; жителн-ти му убо не имали потрѣбъ да са занимаетъ въ търговіј; може бѫде ако бы градъ-та имѣ имали по-търговско мястоположеніе; търговскы-ти научваніа и обычай можили быхъ да замѣниятъ военни-тѣ главъ, и Римъ бы получилъ участъ-тѣ, кој-то имали Тиръ или Карthagенъ.

Исти-ти случаи, макаръ и подъ другъ видъ, въладатса въ времѧ-то отъ кога-то Римъ основаешь на вѣронсповѣданіе-то, възвышшиѧ господарь надъ всички-ты почти европейскы народы; и не вече съ тил-тѣ на оружїе, и съ вѣронсповѣданіе-то и съ